

Dziennik Urzędowy

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO.

w Warszawie dnia 2 Maia 1831 roku.

Concordia res parvae crescunt.

DEPUTACYA RADY OBYWATELSKIEJ.

Województwa Mazowieckiego.

W zamiarze zakupienia do składów w Stolicy, oraz w Mieście Stanisławowie, na zasilek dla mieszkańców Województwa klęskami Woyny, nieurodzaiem i zalewami Wisły dotkniętych, Owsa korcy 3,000. Jęczmienia korcy 500. Zyta korcy 400. wzywa Obywatell, bądź kupców podobnéj dostawy chęć mających, mianowicie Włocławka i Nieszawy, aby z oświadczeniem takowéj, oraz cen za któreby się podiąć zamierzylł, do téjże deputacyi Rady, w Pałacu Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policji w Warszawie poszedzenia odbywającéj, nappóźniéj do dnia 10 Maia r. b. o godzinnie 9 z rana dla zawarcia układow zglósilł się.

w Warszawie dnia 24 Kwietnia 1831 r.

Radca Pióro trzymający

J. Górski.

Prezes,

Kazimierz Dłużowski.

Edmund Zabłocki,

Jan Wincenty Ostrowski.

Stanisław Szymanowski.

Sekretarz Deputacyi Rady Oby: Kaletan Klimontowicz

NRO 19,124. — WYDZIAŁ WOJSKOWY.

KOMMISSYA WOJEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

Podaje niniejszym do publicznej wiadomości, że Jana Borzuchowskiego, w mieście Zychlinie Obwodzie Gostyńskim zamieszkałego, na konduktora do transportu produktów z magazynu Kutno do magazynów Warszawskich, przez Kommissarza Obwodzie Gostyńskiego użytego, Kommissya Woiewódzka za nadużycie w usypywaniu i sprzedaży tychże produktów, tudzież, w wybieraniu od włościan opłat na swoją korzyść, popełnione, po wyprowadzeniu stosownego śledztwa, Prokuratorowi Królewskiemu przy Sądzie sprawiedliwości Kryminalnej po ukaraniu odesłała. Niechaj przykład ten będzie przestrogą dla wszystkich złą chęć w uronieniu własności Skarbowej i w pokrzywdzeniu włościan okazujących, dla zapobieżenia czemu Kommissya Woiewódzka z wszelką surowością prawa postępuje i postępować będzie.

w Warszawie dnia 24 Kwietnia 1831 r.

Referendarz Stanu, Prezes Koźuchowski.

Sekr: Jlny, Dziewanowski.

NRO $\frac{18894}{2362}$. — WYDZIAŁ SKARBOWY. SEKCJA EKONOMICZNA.

KOMMISSYA WOJEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

Podaje niniejszemu do wiadomości publicznej, iż następujące w tutejszym Woiewództwie dobra Rządowe, mianowicie:

Folwark Romartów w Ekon: Mazew czyniący rocznego dochodu Zł. 3187. gr. 16.

Wójtostwo Łązek w Ekonomii Kłodawa . . . . . Zł. 289. gr. 9.

są do wólnego na lat sześć zadzierżawienia poczynając od dnia 1 Czerwca r. b.

Termin do układow wyznaczony jest na dzień 16 nadchodzącego Miesiąca Maja.

Wszystkich przeto chęć licytowania mających, wzywa Kommissya Woiewódzka niniejszemu, ażeby opatrzywszy się w dowody Kwalifikacji postanowieniem Xlecia Namleśtnika z dnia 24 Stycznia 1818 r. przepisane, tudzież w gotowiznę wyrównywalną półrocznej opłacie z dobr o które ubiegać się myślą, w terminie wyżej oznaczonym, w czasie od godziny dziesiątej z rana do trzeciej z południa, zgłosili się do Bióra Sekcji Ekonomicznej Wydziału Skarbowego Kommissyi Woiewództwa tutejszego, posiedzenia swe w domu Rządowym Nro 645. przy ulicy Przejazd na drugim piętrze

odbywających, gdzie wszelkie potrzebne objaśnienia w każdym czasie zasiągniętemi być mogą.

w Warszawie dnia 25 Kwietnia 1831 r.

Referend: Stanu, Prezes KOZUCHOWSKI.

Dziewanowski Sekr: Jlny.

NRO $\frac{1}{110\frac{1}{2}}$. — WYDZIAŁ SKARBOWY. SEKCJA SKARBOWA.
KOMMISSYA WOIEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

W skutku reskryptu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 20 Grudnia r. z. Nro 92,304. zawiadamia niniejszém interessowaną publiczność: że w miejscu Panów Konier i Halpert zastępców Administracyi dochodów tabacnych i Konsumpcyjnych w Warszawie, którzy nateraz od sprawowania dotychczasowych obowiązków oddalili się, poruczoném zostało przez nich wykonywanie wszelkich w téj mierze działań Panom Leonowi Halpert i Walentemu Popławskiemu Sekretarzowi Administracyi dochodów tabacnych. Przytém zaś zapewnia: że każdy z Obywateli i mieszkańców z powyższemi osobami bądź o dostawę tytoniu bądź w innym jakowym wypadku w układy wchodzić może.

w Warszawie dnia 19 Kwietnia 1831 r.

Referendarz Stanu Prezes, KOZUCHOWSKI.

Dziewanowski, Sekr. Jlny.

NRO $\frac{15793}{5593}$. — WYDZIAŁ SKARBOWY, SEKCJA SKARBOWA.
KOMMISSYA WOIEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

Podaje do wiadomości osób interessowanych, że stósownie do Reskryptu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 19 Stycznia r. b. Nro 404r. na skutek wyroku Sądu Administracyjnego Woiewództwa tutejszego w dniu 5 Listopada r. z. zapadłego, Włościan wsi Wierznowice, z powodu doznanej klęski gradobicia w dniu 29 Lipca 1829 od opłaty podatku szarwarkowego za cały rok 1829 w ilości Złotych Polskich sto czternaście uwalniającego. Kommissya Woiewódzka po przekonaniu się tak z raportu Kommissarza Obwodu Gostyńskiego z dnia 23 Marca r. z. Nro 1442 iako téż z świadectwa Kassy Obwodowej daty téż saméy, że włościanie wyż wymienieni do allewiacyi przyznany sobie podatek z właściwego roku 1829 do kassy zapłacili, wydała w dniu dzisiejszym Kassie Obwodu Gostyńskiego upoważnienie, aby

summę powyższą Złp: 114. natychmiast Kontrybuentom w gotowiznie za ich pokwitowaniem wypłaciła.

w Warszawie dnia 12 Kwietnia 1831 r.

Refer: Stanu, Prezes w Zast: ZIEMIECKI.

Dziewanowski, S. J.

NRO $\frac{14403}{5179}$. — WYDZIAŁ SKARBOWY. SEKCJA SKARBOWA.
KOMMISSYA WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO.

Podaje do wiadomości osób interessowanych, że stosownie do Reskryptu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 24 Listopada r. z. Nro $\frac{76056}{16164}$. na zasadzie Wyroku Sądu Administracyjnego Woiewództwa tutejszego w dniu 1 Października tego roku zapadłego, Wóytostwa i Włóścian poniżej wymienionych z powodu doznanej klęski gradobicia w dniu 5 Lipca 1829 r. od opłaty Kontyngensu Liwerunkowego, Podymnego zwyczajnego i podwyższonego w ogóle Złp: 670. gr: 20. czyli po szczególe:

I. *Wóytostwo we wsi Łążek.*

Półrocznego tylko Kontyngensu Liwerunkowego po strąceniu $\frac{1}{3}$. części w poborze zawieszony

Złp: 13. gr: 7

II. *9 Włóścian wsi Głogowa, Półroczne*

a. Kontyngensu Liwerunkowego po strą-

cenia $\frac{1}{3}$. części w poborze zawieszony

Złp: 30. gr: 22.

b. Podymnego zwyczajnego

— 39. — 18.

Łącznie — 70. — 10.

III. *13. Włóścian wsi Zbóyna, Półroczne*

a. Kontyngensu Liwerunkowego

Złp: 27. gr: 15.

b. Podymnego

— 54. — 21.

Łącznie — 82. — 6.

IV. *Wóytostwo w Zbóynie, Półroczne*

Tylko Kontyngensu Liwerunkowego

— 34. — 20.

V. *5. Włóścianom wsi Mniczek rocznie.*

a. Liwerunku

Złp: 61. gr: 16.

lickiego, twarzy okrągłej, oczu piwnych, włosów czarnych, wzrostu miernego, urodzony w Mieście Hrubieszowie, Obwodzie tegoż nazwiska, Województwie Lubelskiem, miał z sobą ubior: gatki płócienne, spancer granatowy, płaszcz szaraczkowy przechodzony. —

w Warszawie dnia 13 Kwietnia 1831 r.

Prezes, Rościszewski.

Sąd Policji Poprawczyj Obwodu Warszawskiego Wydziału II.

Wzywa wszelkie Władze tak Cywilne iako i Wojskowe, niemniej osoby prywatne, aby Star: Icyka Bronę, o zbrodnią kradzieży obwinionego, w dniu 7 Lutego r. b. wystanego z więzienia Inkwizycyjnego do rżnięcia drzewa nad Wisłą i zbiegłego, ściśle śledziły, wysledzonego ująć i pod mocną strażą dostawić nam raczyły.

Opis jego następujący: Nazywa się Icyk Brona, wyznania Mojżeszowego, lat sobie liczy 53, twarzy okrągłej, oczu niebieskich, włosów szatyn, wzrostu słusznego, zrodzony we wsi Rołskach w Obwodzie Siedleckim Województwie Mazowieckim. Ubrany był w czasie ucieczki: w koszule, spodnie nankinowe popielate, kaftan nankinowy ciemny, płaszcz szaraczkowy, ma żonę Surę i dzieci Moszka i Ryfkę.

w Warszawie dnia 10 Kwietnia 1831 r.

Sędzia Prezydujący, Betléy.

Sąd Policji Poprawczyj Wydziału Radomskiego.

Wzywa wszelkie Władze tak Wojskowe iako i Cywilne, ażeby na Jana Stadnickiego i Jana Prażnoskiego v. Paliwoda, z więzień Radomskich zbiegłych, a o zbrodnią kradzieży obwinionych, baczne oko miały, a wrzecie dostrzeżenia onych, niętych pod silną strażą Sądowni naszemu dostawić zechciały. Których rysopis iest następujący:

1. Jan Stadnicki, rodem ze wsi Kłonowka, Powiatu Radomskiego, i tamże zamieszkały, liczy sobie lat 32, żonaty, ze służby utrzymujący się, wzrostu wysokiego, twarzy ściągłej bladéj, oczu niebieskich, włosów blond, ubrany był po wieysku w sukmanie stwéj, spodniach parcianych i czapce z wierzchem zielonem i czarnem baranem.

2. Jan Prażnowski v. Paliwoda rodem ze wsi Sadkowa, w tymże samym Powiecie, żonaty, gospodarz rolny, lat 40. mały, wzrostu średniego, twarzy okrągłej, oczu

siwych, nosa szerokiego, czoła niskiego, włosów blond. Ubiór jego: czarna sukmana, białym pasem przepasany, i czapka wiejska z czarnym baranem.

Radom dnia 19 Kwietnia 1831 r.

Kobyłecki.

OBWIESZCZENIA.

Dyrekcya Szczegółowa Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Województwa Mazowieckiego.

W dopełnieniu przepisów Prawa Seymowego o Systemacie Kredytowym, Art: 87. tudzież postępując w myśl §. 110 i następnych Instrukcyi z dnia 14 Marca 1826 r. zawiadamia Publiczność, iż: Dobra Miasto Kałuszyn, do których należą wsie i przyległości Zawodzie, Patok, Mrozy, Dąbkowizna i Kozłowizna, Młyny Ryczołek, Wulka czyli Wola Kałuska, tudzież dwie karczmy we wsi Olszewicach i karczmy we wsi Szymony i Kruki zwanych, ze wszystkimi przynależnościami w Powiecie i Obwodzie Stanisławowskim Wdztwie Mazowieckiem położone, nic z tego niewyłączając, z powodu zalegania Raty Grudniowéy roku 1830 r. Towarzystwu Kredytowemu Ziemskiemu od zaciągnionéy pożyczki należnéy, przez publiczną Licytacją w dniu 14 Czerwca r. b. o godzinie 10 z rana w Bórze Dyrekcyi Szczegółowéy Województwa Mazowieckiego na posiedzeniu tu w Warszawie w domu pod Nro 1066. przy ulicy Królewskiéy odbywać się mającą, w trzechletnią dzierżawę, poczynając od dnia 24 Czerwca r. b. aż do tegoż dnia roku 1834 więcéy dającemu i przybicie otrzymującemu, wypuszczone zostaną pod następującemi główniejszemi warunkami.

1. Ze dzierżawca przyjmie na siebie obowiązek opłacenie należności do gruntu przywiązanych, a Art: 41. Prawa hypotecznego wyszczególnionych, iako też ciężarów wieczystych, a mianowicie: Kościołowi Parafialnemu w Kałuszynie corocznie Złp: 7400. tudzież podatki publiczne iako to ofiary 24 grosza, Kontyngens liwerunkowy, Podymne, Szarwark, ogółém Złp: 5387 gr: 1. wynoszące, tudzież składkę ogniową w takley ilości, w jakley się w tych dobrach opłaca corocznie bez żadney bonifikacyi.

2. Ze złoży na wadium Zł: 9300. w gotowiznie które pozostanie iako kaucya przez ciąg dzierżawy na zabezpieczenie tak regularne opłaty Towarzystwu Kredytowemu Ziemskiemu rat przypadających, iako i pretensyi ze zniszczenia dóbr wyniknąć mogących, a która to pozostanie w Kasie aż do ostatney raty w ciągu dzierżawy opłacić się winnéy, na której opłatę iezeli żadnych pretensyi do dzierżawcy nie będzie,

przyjętą zostanie, niestrzymujący się zaś przy dzierżawie, vadium złożone natychmiast zwrócone mieć będzie.

3. Ze plus-licytant złoży natychmiast po otrzymaniu przysądzenia dzierżawy całkowitą zaległość wraz z procentami i kosztami, wynoszącą Złp: 10,257 gr: 15. iako też i ratę pierwszą od dnia 1 do 13 Czerwca r. b. w Summie Złp 9300. przypadającą pod ostrzeżeniem, że niewprzód possessyą oddaną mieć będzie, dopóki w tęg nieuści się, oraz że z vadium złożonego kosztu i szkody ztąd wynikłe, załatwione zostaną i nowa Licytacya na koszt i ryzyko plus-licytanta nastąpi.

4. Ze dalszy obowiązek wnoszenia opłat Towarzystwu Kredytowemu Ziemskiemu należnych przez ciąg dzierżawy w dwóch półrocznych terminach od dnia 1 do 13 Grudnia i od dnia 1 do 13 Czerwca każdego roku do Kassy Dyrekcyi Szczegółowéy na każdę po Złp: 9300. przyjmie na siebie, pod rygorem prawa Seymowego i Instrukcyi §. 125 z poddaniem się Exekucyi Administracyinéy.

5. Ze odda dobra w takim stanie, w jakim ie przy wniesciu do Possessyi odbierze. —

6. Zrzecze się wszelkich pretensyi przez czas dzierżawy z iakiegokolwiek źródła pochodzić mogących, a mianowicie za nakłady gruntowe.

7. Podda się we wszystkim z dzierżawy exekucyi Administracyinéy i nlegać będzie w sporach i wątpliwościach z dzierżawy zachodzących, decyzyom Władz Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Resztę warunków licytacyinych każdy mający chęć, przeyrzeć może w Biórze Dyrekcyi Szczegółowéy za zgłoszeniem się do Pisarza Dyrekcyi Bielanowskiego.

Wzywa przeto Dyrekcyja mających ochotę licytowania, na powyższy termin.

w Warszawie dnia 19 Kwietnia 1831 r.

Prezes, Piotr Łubieński. — Pisarz, Bielanowski.

Salomea z Kobylińskich zamężna Tire właścicielka części Domu w Warszawie pod Nro 1504. przy ulicy Złotéy dnia 28 Marca 1829 r. zmarła, względem więc przepisania własności tey części na kogo wypada, wyznacza się termin półroczny a naydalej na dzień 9 Listopada r. b. 1831. Ci więc którzy iakowe prawa do tey części mieć sądzą, zgłaszać się mogą w Kancellaryi hypotecznég Wdztwa Mazowieckiego do xięgi wieczystey powyższego domu, z upływem bowiem terminu, prekludowani będą.

Warszawa dnia 23 Kwietnia 1831 r.

Stanisław Truszczyński, Regent.

DODA

DODATEK DO NUMERU 22.

DZIENNIKA URZĘDOWEGO

WOJEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

w Warszawie dnia 2 Maia 1831 r.

Nro 17,953. — WYDZIAŁ POLICYI.

KOMMISSYA WOJEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

Przy Reskrypcie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi z dnia 15 m. i r. b. Numero 3200. nadesłane w drukowaney książeczce przepisy, o używaniu preparatów Chloru, przeciw rozmaitem zarazom i szkodliwym wyziewom, wydane przez Doktora Karola Kaczkowskiego, ogłaszając poniżey przez Dziennik Woiewódzki, poleca Wóytom, Prezydentom i Burmistrzom, aby takowe w naypierwszym d. świętecznym zgromadzonym Mieszkańcom Gminy lub Miasta odczytali i odczytania ich także przez XX. Proboszczów z Ambon wszech wyznań, choć w główniéyszych przynajmniéy wyjątkach dopilnowali, starając się wpoić w Mieszkańców przekonanie o użyteczności używania wskazanego środka, i wynikającéy z tąd potrzebie upowszechnienia go. Takowego Chloru wapna do nakadzeń i oczyszczeń, nabydź można w Fabryce wyrobów Chemicznych u Pana Herszmana w Warszawie na Solcu.

w Warszawie dnia 21 Mca Kwietnia 1831 r.

Referend: Stanu, Prezes w Zast: ZIEMIECKI.

Dziewanowski, S: Jlny.

O UŻYWIANIU PREPARATOW CHLORU.

pr z e c i w

ROZMAITYM ZARAZOM I SZKODLIWYM WYZIEWOM.

Prace i doświadczenia wykonywane przez P. Chevalier z chlorowemi preparatami, stały się zbawiennemi nietylko dla rodu ludzkiego, ale nawet dla całego rodzaju zwierząt. Jego rady wyłuszczyć w tém piemku, wesprzeć one doświadczeniami PP. Labarrak, Parolleti, Fincham i wielu innych, przywieść rozmaite zastosowania do lazaretów, budowli, kopalni, bydlat, iedwabników etc: jest moim zamiarem. Obecne okoliczności nakazują nam wszystkim obeznać się ze zbawienném zastosowaniem nakadzeń

i obmywań chlorowych, jako jedynym środkiem przeciw wszelkim zarazom. Dzięki dobroczyncom ludzkości za tak szczęśliwe wynalazki, treść onych przyjmijcie rodacy w upomniku odemnie.

O używaniu Chloranu wapna dla utrzymania czystego powietrza w szpitalach, w domach roboczych i innych w których się wielka liczba osób znajduje.

Liczne postrzeżenia lekarzy dowiodły, że chorzy w wielkiej liczbie i w jednem mieszkaniu będący, nie tylko, że oddychaniem i ewaporacją psują powietrze, ale nadto wielki i szkodliwy wpływ mają jedni na drugich. Tak np. uważano, że jeżeli obok łóżka chorego, mającego jaką ranę już oczyszczającą się z gangreny, postawiono łóżko drugiego chorego z podobną słabością w całej swej mocy; choroba pierwszego odnawiała się i żeby ją oddalić, potrzeba było chorego przenieść do drugiego pokoju. Zarządzać temu szkodliwemu wpływowi chorych na siebie, nie zawsze można za pomocą wentylatorów lub przewiewu pokoiów; bo albo słaby tylko daje się przeciąg powietrza, albo też nagłego jego przelotu nie wszyscy chorzy znieść mogą. Ani też odpowiadają temu celowi kadzenia pachnącemi rzeczami jak np: żywicą, iatowcem, rozmaitemi proszkami ect. te bowiem przez chwilę tylko znoszą przykrą woń wyziewów, a w ogólności mogą stać się przez kopcenie szkodliwemi dla chorych. Jedne tylko octowe, a w szczególności chlorowe nakadzania, potrafią rozkładać wyżej wspomniane wyziewy i zapobiegać ich wpływowi. Lecz używanie mocnych kwasów, albo czystego chlorowego gazu, połączone jest z wielkimi trudnościami albo też wielkiego kosztu wymaga. W tym względzie chlorowe kombinacye są naywygodniejsze: a w szczególności chloran wapna, którego (użyteczne działanie tylolicznemi doświadczeniami jest stwierdzone. Dla oczyszczenia powietrza w lazaretach i domach, używa się chloran wapna trojakiem sposobem: albo tego proszek w kupkach lub na talerzach w różnych miejscach lub kątach na sucho się stawia, a to w ilości odpowiadający wielkości mieszkania i liczbie chorych; albo rozpuszcza się pełna łyżka chloranu wapna w kwarcie wody, rozlewa się na kilka talerzy i rozstawia się pokątach mieszkania; takowy rozciek męsząc należy po kilka razy na dzień szpadelkiem, drewnianym, co dzień przy tém odlać trzeba cokolwiek wody i świeżey dodać. odlaną zaś skrapiać podłogę. Po kilku dniach radzą ieszcze dodać trochę octu do wody. Nakoniec trzeci jest sposób oczyszczenia powietrza, zwiłaszcza przy opatrywaniu ropiejących ran, a to zapomocą skrapiania roztworem chloranu wapna podłogi wprzód zamiecionéy i to przed ma-

lącem nastąpić przewłaniem. Dobrze jest to skrapianie kilkakrotnie na dzień powtarzać. Tychże samych sposobów można używać w wielkich szpitalach, w więzieniach, w różnych rękodzielnych i publicznego zgromadzenia salach, w salach anatomicznych, w mieszkaniach chorych i w innych miejscach, gdzie albo dla wielkiej liczby ludzi, albo dla złego stanu ich zdrowia, powietrze psuje się różnemi szkodliwemi wyziewami. W takim razie P. Chevalier przy używaniu chloranu wapna, radzi postępować następującym sposobem. Potrzeba funt suchego chloranu wapna włożyć do wielkiego kamiennego garnka, iak np. używa się doutrzymywania krowiego masła, z kurkiem na 5 caliów od dna odległym, nalać 25 funtów wody, dobrze zmieszać i zostawić na 12 godzin w pokoju; po upłynieniu tego czasu wypuścić kurkiem ciecz wylaśnioną i używać do skrapiania podłogi lub ścian, stosownie do potrzeby; albo zlawszy w butelki zatkać płótnem, jeżeli w téj chwili jego użycie nie jest koniecznym. Takie garnki z kurkami i pokrywkami, powinny być we wszystkich teatrach, szpitalach, w salach publicznego zgromadzenia, w wielkich fabrykach, w więzieniach, salach anatomicznych, w szlachtausach, iatkach mięsnych i rybnych, w garbarniach, gdzie sadło topią, w fabrykach krochmalu i w ogólnosci gdzie zgnię nieprzyjemne i szkodliwe wyziewy czuć się dają; skrapianie słabym rozciekłem chloranu wapna zbawienny wywiera wpływ na zdrowie robotników. Wychodzącym albo wyleżdżającym z domu, odwiedzającym szpitala, dobrze jest dla uniknienia wpływu zaraźliwych wyziewów, nosić w węzélku lub butelecze troche suchego chloranu wapna albo kawałek płótna w tego rozcieku namoczonego, i kiedy niekiedy zlekka wachać.

O użyciu Chlorowego wapna przeciw szkodliwym wyziewom kloak, stolców i urynatów.

Zła woń wydobywająca się przy czyszczeniu miejsc koniecznych, nadewszystko w ciepłej porze roku i w ciepłych klimatach, czuć się daje nie tylko w bliskości tego miejsca, ale przenika do pokoiów bliższych domów, i szkodliwą jest nie tylko oddechowi ludzi i zwierząt; ale nadto czerni srebro, złoto i inne metaliczne rzeczy. Chloran wapna działaniem swoim zapobiega tej nieprzyzwoitości i téj szkodliwym skutkom, jeżeli użycie tego przyzwoitym dzieje się sposobem. P. Chevalier następujący w tym razie podaje:

Wszystkie miejsca i schody bliske czyszczących się łam lub ścieków, potrzeba pokropić słabym rozciekłem chloranu wapna. Do tego bierze się funt suchego chloranu

wapna, i nalawszy 3 garcami wody, mocno mięszać należy; po ustaniu zlewa się ciecz wyłaśnioną, a na białawy osad nalewa się znowu dwa garce i pół wody; znowu się mięsza i po ustaniu czysty ciecz się oddziela. Tym sposobem przygotowany rozciek zlewa się w butle, zatyka płótnem i chowa się do użycia.

Aby zły zapach niewcisnął się przez drzwi i okna do mieszkalnych pokoiów, potrzeba wszystkie zamki i szpary pozatykać szmatami albo kłakami zmoczonemi mocniejszym rozciekiem chloranu wapna, który robi się z funta suchego chlorku i pół wiadra wody, sposobem wyżej wskazanym. Gdyby i po użyciu tych środków, nieprzyjemny zapach jeszcze się czuć dawał, potrzeba wewnątrz pokoiów porozwieszać serwety namoczone w wiadomym już rozcieku.

W ciepłych klimatach często potrzeba używać szczególniejszj ostrożności, aby czyszczący miejsca konieczne, niepodpadli niebezpieczeństwu od wpływu duszącego smrodu i zablającego gazu wodorodno-siarczystego. Dla zapobieżenia tym nieszczęśliwym przypadkom, używa się także chloran wapna, który jest prawie jedynym i najskuteczniejszym środkiem. Lecz ponieważ czyszczenie jam wielkich, wymagałoby wiele materiału, a przez to drogoby kosztowało, dla tego P. Chevalier, który szczęśliwe w tym celu robił doświadczenia radzi postępować następującym sposobem. Na dwa dni przed czyszczeniem, potrzeba wsypać dwa garce albo więcej, stosownie do głębokości czyszczonej jamy, czystego, niedawno gaszonego wapna i rozmięszać żerdzią zewszystkimi znajdującymi się w jamie nieczystościami. Wapno sypie się po trochu i mięsza się dobrze, od tego zaraz na drugi dzień nieprzyjemność woni zmniejsza się. W wi-gilię oczyszczenia, potrzeba cztery albo pięć funtów chloranu wapna rozpuszczonego w wielkiej ilości wody, wlewać po trochu do jamy i ten rozciek mięszać dobrze z nieczystościami. Wtedy fetor prawie zniknie, albo przynajmniej stanie się znośnym a pracującym niezagroza niebezpieczeństwem utraty zdrowia a nawet życia. Gdyby przypadkiem, pracujący około czyszczenia miejsc koniecznych, lub ktokolwiek inny zbliżony do miejsca roboty, od wpływu zablającego siarczysto-wodorodnego gazu, który zazwyczaj w takich miejscach się znajduje, zatchnął się albo podpadł niebezpiecznej słabosci, to i w tym razie użycie chlorowj kombinacji może przynieść pomoc zbawitną. P. Labarrak(.) zastąpił tym sposobem robotnikowi wrócił życie, za pomocą namoczonej w gęstym rozcieku chlorowj sody serwety, którą trzymał przy nosie i ustach chorego. Nie

(*) Journal de Chimie medecale 1825.

masz wątpliwości że i rozciek chloranu wapna, może równie być użytecznym. P. Chevalier radzi, aby dla odwrócenia nieprzyjemney woni i złych jego skutków, nawet narzędzia używane do czyszczenia miejsc koniecznych, obmywać rozciekiem chloranu wapna. Tymże samym sposobem można używać chloranu wapna do czyszczenia stolców i urynałów. Prefekt Policji Paryzkiej w poleceniach swoich wydanych 1825 r. radzi rozpuścić dwie uncje chloranu wapna w czwartéj części wiadra wody, i kiedy po należytem zmieszaniu rozciek się wyiaśni, zlać go w butelki, zakorkować i używać w potrzebie, to jest wlewać w garki stolców, w urynały i naczynia te obmywać. Oprócz tego, dla oczyszczenia naczyń i rozmaitych części budowli z wyziewów gnijący uryny, które po największéj części są amoniakowe, P. d'Arcet, znamienity chemik wynalazkiem rozlicznych sposobów do zachowania ludzkiego, zdrowia, od szkodliwych wyziewów wnoszących się w powietrzu znalazł: że w miejscu chloranu wapna, z wielką korzyścią można używać rozcieku ałunu, który zawsze zamyka w sobie zbytek siarkowego kwasu, mogącego połączyć się z ammoniakiem i rozpuszczać szkodliwe i nieprzyjemne wonie, wychodzące ze zgnitéj uryny. Ałun można używać w proszku, jeżeli ten ma działać na jaką ciecz smrodliwą. —

O użyciu chloranu wapna dla oczyszczenia powietrza w stajniach, obórach, chlewach i w innych miejscach do utrzymania bydła przeznaczonych.

Stajnie i zabudowania dla zwierząt domowych, miejsca w których się utrzymują ptaszkarńie i iedwabniki, ten sam mają wpływ na zwierzęta, iak i wspomniane w poprzedzającym rozdziale mieszkania na ludzi. W nich powietrze podlega więk szemu zepsuciu, iak w mieszkaniach napełnionych ludźmi, dla tego że zamykają w sobie i nieczystości zwierząt i gnój powiększający wyziewami swoimi woń nieprzyjemną. Z za tem wyznać potrzeba, że dotąd nie wiele u nas zwracają uwagi na czystość i świeżość powietrza w zabudowaniach zwierzęcych, chociaż to jest przyczyną częstych epidemicznych chorób, sprawiałących pomor bydła niszczący gospodarstwa. Liczne postrzeżenia dostatecznie dowiodły tę prawdę, i dla tego to oddawna rozsądni budownicy, w zabudowaniach dla bydła i innych zwierząt, zastanawiali się nad rozmaitemi środkami dla utrzymania w nich czystości powietrza. Doświadczenia wielu Chemików a w szczególności P. Labarrak, w ostatnich czasach dowiodły, że i tu nakładania chlorowe są najskuteczniejszym i nypomocniejszym sposobem, tak dla utrzymania czystości powietrza w ogólności, iak w szczególności dla zapobieżenia sze-

rzeniu się epidemicznych chorób i pomoru bydła. W końcu 1825 r. P. Labarrak ogłosił następujący, bardzo prosty sposób, utrzymania czystości powietrza, w chlewach i stajniach; którym także skutecznie zapobieżono pomorowi koni we Francji. Jeżeli chlew albo stajnia ma 50 stóp (8 sąni) długości a 12 lub 15 stóp 2 do 2½ szerokości, potrzeba wziąć półtora funta suchego chloranu wapna, dobrze napełnionego chlorem, zmieszać z małą ilością wody, mocno zakłócić kłiem, i wylać w wannę albo w jakie inne naczynie, zamykające w sobie 8 wiader (100 funtów) wody, znowu dobrze zamieszać i pozwolić by mieszanina ta ustała się; kiedy się ciecz wyjaśni potrzeba ją zlać a na osad nalać powtórnie, półtora wiadra wody, zmieszać i wylać wszystko na płótno, przytwierdzone w czterech końcach nad naczyniem ciecz przyjmującym, do umyślnie nato przygotowaney z drzewa maszyny. Tym sposobem ciecz przedczoną miesza się z poprzedzającym rozciekiem i używa się potem dla oczyszczenia powietrza w stajniach. — Do tego potrzeba naprzód wywieść z stajni gnóy i inne nieczystości i wzięwszy gąbkę albo szmatę umoczoną w rozcieku chloranu wapna, obmywać nią ściany, półki, żłoby, drabinki i inne narzędzia w stajni znajdujące się; po obmyciu wszystkiego, resztę cieczy potrzeba użyć do wymycia albo skroplenia podłogi i wszystko potem wysuszyć. Podczas téy roboty bydło zdrowe potrzeba wyprowadzić, co się zaś tyczy chorych dla tych w wielu razach okadzanie chlorem jest najsławniejszym lekarstwem.

Opisane teraz obmywanie stajen dla utrzymania w nich czystego powietrza, nie jest drogie: półtora albowiem funta chlornu wapna kosztuje tylko półtora rubla. Wydatek ten uważać będziemy za żaden, jeżeli się zastanowimy, że przez to z wielką nadzieją zapobiedz można pomorowi bydła, niszczącemu często cały dobytek Obywatela i włościanina. Zamiast chloranu wapna dla czyszczenia stajen i chlewow, można używać także chlorową sodę; lecz ponieważ ta jest droższą, dla tego używa się tylko w razach koniecznych.

Aby ochronić bydła od zarażenia się epidemiczną chorobą w czasie pomoru, radzą w czystych stajniach stawiać drewniane talerze z suchym chlorkiem wapna. Dla stajni zwyczajney (władomey miary) dosyć na ieden raz wziąć półfunta tego proszku i rozdzielić na cztery części: dwie z nich zawiesić na sznurkach w kątach stajni, a dwie drugie przymocować do ścian, albo postawić na podłodze. W tym ostatnim razie potrzeba talerze przykrywać deszulkami. Tym sposobem różstawiony chlerek wapna rozkłada się powoli; wydając nieustannie słaby zapach chloru, który niszczy zaraźli-

we istoty w chwili ukazania się ich w powietrzu stajni. Płonna jest bojaźń szkodliwego wpływu takiego kadzenia, na narzędzia służące do oddychania ludziom i zwierzętom; chlor, tym sposobem uwolniony, będąc bardzo rzadkim i słabym nie sprawuje ani duszności ani kaszlu.

P. Chevallier zapewnia, że w ledney izbie 12 stóp [ ] szerokości mającý, przez 6 miesięcy mieszkało wiele ludzi bez uszkodzenia, chociaż chlorek wapna ciągle był utrzymywany w rozkach papierowych — Zapach chloru zaledwie czuć się dawał i nie sprawiał najmniejszego drażnienia.

Z równym skutkiem iak w stajniach można używać cieczy chlorowéj w zwierzynicach, dla obmywania klatek w których się zwierzęta utrzymują.

We Włoszech, gdzie najwięcý zajmują się karmieniem iedwabników, ieszcze w 1801 roku P. Parolleti urodziwszy się w stronie gdzie wyrabianie iedwabiu, stanowi iednę z najgłówniejszych gałęzi przemysłu, w młodości ieszcze zatrudniając się tą częścią wieyskiego gospodarstwa, postrzegł: 1. że zepsucie powietrza w miejscach przeznaczonych na chowanie iedwabników po sadkach, jest najgłówniejszą przyczyną ich słabości. 2. że zwyczaj palenia w tych miejscach ognia, albo różnych pachnących rzeczy, nieprzynosząc prawdziwéj korzyści, ciągnie za sobą większe niedogodności: albowiem sprawia temperaturę nierówną i zapach bardzo nieprzyjemny dla znajdujących się tam owadów, i 3. że chlorowe nakadzania użyte w przyzwoitéj ilości, są najskuteczniejszým lekarstwem na wyżéj wspomnioną chorobę. Pierwsze doświadczenie tego rodzaju dla oczyszczenia miejsc przeznaczonych na utrzymywanie iedwabników było w roku 1801 w wiosce blisko Turyna. P. Parolleti postrzegł, że u niego w iednéj izbie iedwabników, do której powietrze dwóma tylko oknami od strony południowéj wchodziło, owady zrzucawszy z siebie czwarty raz skórę, osłabiały i nie iadły podawanych sobie listków, że u wielu z nich, odchód był rzadki, kleiowaty i oliwkowego koloru; u drugich na skurze pokazywały się czerwone znaki, ciała ich twardniały, pokrywały się mszystą pleśnią i miały podobieństwo do odłamków alabastru. — Choroba ta szerzyła się prędko a osłabienie codzien stawało się mocniejsze; owady, które w początku miały małeńkie czerwone znamiona, pomału traciły właściwy sobie kolor i zdychały; trupy ich czerniały i prędko się psuły. W takim stanie była choroba owadów, kiedy P. Parolleti przedsięwziął choć część ich ocalić chlorowym kadzeniem. Dla te-

go włożywszy do szklanego kubka uncyą czarnego niedokwasu Braunsztéynu w proszku, nalał na niego saletrosolnego kwasu i zmieszawszy to wszystko kiykiem szklanym, wydobywał gaz chlorowy. Postawiwszy ten kubek na deszczulce, chodził z nim po wszystkich stronach iedwabnicy, a szczególniej do kątów, kiedy wydobywanie się chloru słabiało, dolewał kwasu i tym sposobem w kwadrans tworzył się gaz, zmniejszając wydobywanie się iego tak: aby ilość iego nieprzechodziła granicy w której mógł być znosnym dla czułych owadów, przez ten czas drzwi i okna kazał odmykać dla wolnego przechodu i odświeżania powietrza. Sposób ten był bardzo skuteczny, we dwa dni choroba zniknęła.

Spostrzeżenia P. Parollety, zaięły uwagę Opata Reira, który sam się przekonał o ich pewności i nadzwyczajnym użytku. Kiedy w ostatnim czasie doświadczenia P. Labarraka dowiodły, że kadzenia chlorowe naywygodniej można robić z chlorowych kombinacyi, radzono aby w miejscach zarażonych, przeznaczonych na utrzymywanie iedwabników, stawiono talerze z suchym chlorkiem wapna, a podłogę skrapiano słabym iego rozciekiem. W końcu 1828 r. głośnem było w Paryżu że P. Bonafau, sławny wydaniem dzieła o karmieniu iedwabników, używał inż bardzo szczęśliwie chloru wapna w 1826 i 1827 r. dla oczyszczenia mieszkań iedwabników.— Użycie iego zależy na tem: Potrzeba w miejscu chowania się iedwabników, na podłodze postawić naczynie zamykające w sobie iedną część suchego chlorku wapna (1 funt) dodać do tego 30 części (30 funtów) wody i dobrze zmieszać, kiedy się ciecz wyiaśni, skrapisć nią ściany, i podłogę, na osad znowu nalać wody, powtórnie zmieszać i czystą ciecz zlaną schować do użycia. Skrapianie rozciekiem chlorku wapna, potrzeba powtarzać dwa albo trzy razy na dobę, może być rzadsze lub częstsze, stosownie do wielkości miejsca, w którym się iedwabniki chowaią, albo do samey fabryki, do ilości owadów, do sposobności odświeżania w fabryce powietrza etc.

P. Bonafa dodaje, że użycie chlorowych kombinacyi, wymaga koniecznie przepływu powietrza, a to albo przez otwórczenie okien i drzwi, albo przez palenie ognia w umyślnie na to przygotowanych kominkach.

O g ó l n e U w a g i.

Takowe ogólne uwagi dla domów publicznych, rękodzielných, więzień i szpitalów etc: z łatwością zastosowane być mogą do domów prywatnych, w których dla ochronienia ludzi od zaraźliwych istot i wyziewów za pomocą chlorku wapna, potrzeba następujących użyć ostrożności.

Dokończenie w DODATEK DRU-

DODATEK DRUGI DO NUMERU 22.
DZIENNIK A URZĘDOWEGO
WOJEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

w Warszawie dnia 2 Maja 1831 roku.

(Dokończenie przepisu używania preparatów chlorku.)

I tak: w przedpokoiach, w izbach czeladnich i kuchniach, dokąd najczęściej wchodzi ludzie prości, którzy przez nieochętność i nieostrożność często roznoszą zaraźliwe choroby, stawiać jeden albo dwa płaskie talerze (stosownie do wielkości izby) z trzema łyżkami stołowymi chlorku wapna, który potrzeba odmienić co dwa co trzy dni, albo w ogólności kiedy przestanie wydawać z siebie zapach chloru; i prócz tego trzy razy na dzień skropić podłogę słabym rozciekaniem tego chlorku, tak iak skrapia wodą przed zamietaniem.

W pokojach służących do przyimowania osób, dokąd także wchodzi rozmaici ludzie; trzymać jeden albo dwa talerze (stosownie do wielkości pokoju) z suchym chlorkiem wapna, aby zawsze czuć się dawał słaby zapach chloru.

W salach i pokojach bawialnych, dokąd wchodzi obcy zalecający się czystością ludzie, dosyć jest na oknach, trzymać po jednym talerzu z małą ilością suchego chlorku wapna, albo raz na dzień lekko skrapiać posadzkę, lekkim chlorowym rozciekaniem a w szczególności przed przyściem oczekiwanych gości.

W pokojach sypialnych i innych, kadzenie chlorowe niemniej jest potrzebne iak w pokojach bawialnych. Oprócz tego, potrzeba mieć zawsze zakorkowaną butelkę z rozciekaniem, chlorku wapna, dla obmywania rąk, przy odbieraniu pism i innych rzeczy które przychodzą albo z miejsc zarażonych, albo od ludzi mogących przynieść zarazę.

Kto ma potrzebę wyjeżdżać z domu, ten dla ostrożności powinien mieć w węzełkach albo w buteleczce stołową łyżkę chlorku wapna, albo chustkę skropioną tego rozciekaniem, aby przy nim zawsze czuć było słaby i nieznaczny zapach chloru.

U W A G A.

Użycie chlorku wapna nie uwalnia jednak od zachowywania czystości i diety przepisanej przez Lekarza, od przewietrzenia pokoiów, od wszelkich przykwarantannach ostrożności, to jest od długiego okadzania chlorem i ludźmi i większych rzeczy, przybywających z miejsc zarażonych.

O użyciu chlorowych preparatów dla oczyszczenia rozmaitych rzeczy.

Do rzeczy które szkodliwie wpływać mogą na zdrowie, używających albo zbliżających się do nich ludzi, należy policzyć w szczególności trupy rozmaitych zwierząt, a nadewszystko zmarłych z zaraźliwéj choroby, bieliznę i odzież chorych; suknie przeięte różnemi nieprzyjemnemi i zaraźliwemi materjami, rzeczy przywożone z miejsc zarażonych czumą, stopy złożonych i gnijących zwierzęcych istot, iak np. stopy skór niewyprawionych, kości etc: stoły, kosze i inne naczynia w mięsnych i rybnych iatkach, naczynia kuchenne woniejące rozmaitemi istotami, zatęchłe beczki etc. Co się tyczy znoszenia i opatrywania gnijących ciał ludzkich i innych zwierząt, Prefekt Policji Paryzkiej w roku 1823 11 Grudnia wydał następujący sposób, oparty na wielu pomyślnych doświadczeniach. Przed przybliżeniem się do trupa, potrzeba włąć waniekę z dwoma wiadrami wody, wsypać do niej fant i cwierc suchego chlorku wapna i dobrze zmieszać, potem wzięwszy kawał sukna i namoczywszy go w téj cieczy, zarzuca się prędko na trupa, a wkrótce nieprzyjemna woń znika. W przeciwnym razie, zebrawszy potrzebną ilość zgniłej materji trupa w szklanekę, miejsce tego potrzeba zlewać rozciekiem chlorku wapna. Nakoniec gdyby okazało się że zapach trupa, przechodzi do bliższych pokoiów, przez korytarze, schody, etc. Potrzeba wszystkie te miejsca, pilnie pokropić znaczną ilością chlorku wapna. Trupa suknem przykrytego, potrzeba także często skrapiać tym rozciekiem, aby wyziew z niego na nowo się niewy dobywał. Jak tylko trup obeyrzany złoży się w przeznaczone dla niego miejsce, pokrywające go sukno potrzeba dobrze wyprać, wysuszyć i złożyć.

W ogólności przy podnoszeniu trupów, a w szczególności umarłych z zaraźliwych chorób, potrzeba je skrapiać koniecznie rozciekiem chlorku wapna. Przy zachowaniu téj ostrożności, można nawet zdejmować skórę ze zdechłych przez pomor zwierząt dla wyprawy i użytku gospodarskiego. — W roku 1823 we wszystkich Austryackich kwarantannach, z pomyślnością używano rozcieku chlorku wapna, dla oczyszczenia skór przywożonych z zagranicy, gdzie w wielu miejscach był pomor bydła: Trudniący się tym robotnicy iako też doglądający chorych ludzi i zwierząt w czasie zaraźliwéj choroby, mogą z wielkim pożytkiem używać rozcieku chlorku wapna, dla zabezpieczenia się od téj słabości. Przed robotą powinni myć nim ręce, a po robocie skrapiać suknie swoje i podłogę w izbach. Przy dyssekcji czyli przy odkryciu trupów, przy balsamowaniu ciał, z wielką korzyścią używać można chlorku wapna w rozcieku

obmywając nim ręce i skrapiając fartuch, przed zaczęciem lub po ukończeniu pracy stosownie do okoliczności.

Co się tyczy oczyszczania z przykrego fetoru targowych rybnych koszów, stołów, ławek i innych narzędzi, rozcieki chlorowey sody i wapna są jedynym i najlepszym środkiem.

W Paryżu mimo starannego i codziennego mycia różnemi pachnącemi rzeczami, kosze rybne do tego stopnia nieprzyjemnie trąca, że je wyrzucają na Rynek, przez co zarażają smrodem bliższe domy i ulice. Wszystkie sposoby do tego używane były bezskuteczne — Nakoniec Paryżki aptekarz Henri poradził używać w rozcieku chlorowey sody, a skutek pomysłny odpowiedział jego oczekiwaniu. Powtarzane doświadczenia z Panem Labarrak, iż rozciek z 12 wialder wody i $3\frac{1}{2}$ funta chlorku sody, niszczył smród zupełnie. Trzeba zanurzać w tym rozcieku kosze i miotłami wycierać, chlorek wapna odpowiada temuż celowi. Rząd miasta Paryża, widząc pomysłne skutki tych doświadczeń, pozwolił robić publicznie doświadczenie na 100 rybnych koszach. Doświadczenie to miało miejsce 17 Sierpnia 1824 roku. We trzy godziny, wszystkie kosze były zupełnie oczyszczone w rozcieku 6 funtów chlorowey sody, rozpuszczonej w 600 funtach wody. We Wrześniu wszystkie rybne kosze z rana używane, w wieczór moczone były w rozcieku chlorowey sody, w stosunku pół funta do 100 funtów wody. Zaraz przystąpiono do oczyszczania i innych rzeczy znajdujących się na rynku i stołów, które albo zanurzono w chlorowym rozcieku albo nim je obmywano. Sposobem używanym do oczyszczenia koszów rybnych, można oczyszczać wszystkie naczynia. Beczki z wina, wody i inne różne kuchenne naczynia, które dla smrodu stają się zupełnie nieużywanemi, po takim oczyszczeniu mogą być używane jak nowe. Dla metycznych naczyń kuchennych, znajdujących się w Dzienniku Medycznym wydawanym w Ferrarze podany sposób następujący: Potrzeba wziąć 4 do 8 uncji chlorku sody i zmieszawszy z 50 funtami czystej wody, nalać tym rozciekiem prześmiardte naczynia i trzecią włósianą miotłką, a potem wylawszy rozciek, wymyć dobrze a najlepiej w bieżącej wodzie. W potrzebie chlorku sody może być zastąpiony chlorkiem wapna i potażu. Tymże sposobem radzą czyścić naczynia w których się trzymały pfiawki. Pracujący przy kwarantannie i dozorca którzy z obowiązku muszą oczyszczać bieliznę suknie i inne rzeczy przeleżdzających osób, albo w samej rzeczy mających zaraźliwą chorobę, albo tylko posadzanych o nią, także praczki piorące bieliznę, chałaty i przepaski materyą przesłkłe, powinny koniecznie, dla zupełnego oczyszczenia tych rzeczy

używać albo nakadzania czystym chlorowym gazem, albo co jest daleko wygodniej, chlorkiem wapna, sody lub potażu. Stosownie do stopnia zarażenia tych rzeczy, można albo zanurzać je w słabych chlorowych rozciekach, albo rozwieszony na sznurkach na wolnym powietrzu, skrapiać tymi rozciekami za pomocą kropideł i miotełek. Radziłoby należało, aby tym sposobem tandeciarze i gałganiarze oczyszczali zbierane po miastach i składane w stopy stare sukna, płutna, gałganki i t. d. Rzeczy albowiem takie mogą często pochodzić z miejsc zarażonych, różnemi zaraźliwemi chorobami i tym sposobem zarażać niemi pracujących w papierniach i innych fabrykach.

Wiadomo wszystkim, że ubiory zwłaszcza sukienne i w ogólności wełniane, przylgnięte łatwo różne smrodliwe i zaraźliwe materye, mocno je w sobie trzymają. Jeżeli tym sposobem napojona będzie suknia, szkodliwemi dla zdrowia istotami, noszenie iey może mieć złe skutki. Takimi bywają często suknie pracujących w rzeźniach, w mięsnych i rybnych iatkach, w składach śledziowych i łosowych etc. Szkodliwemu wpływowi takiego ubioru, łatwo zapobiedz można użyciem rozcieków chlorowych. Wreszcie sam smród nieznośny dla wszystkich, mających delikatne powonienie, jest dostatecznym do potrzeby ich oczyszczenia. W wielu razach dla uwolnienia sukni od nieprzyjemnego zapachu, dosyć jest powiesić ją w szczelnie zamykający się szafie i w kątach iey postawić talerze z małą ilością chlorku wapna. P. Chevalier oparty na wielu własnych doświadczeniach zapewnia, że suknia przeięta zapachem tytoniu, tym sposobem traciła go zupełnie w 6ciu godzinach, i że nawet suknia tchnąca rybą zatęchłą w 8miu godzinach uwalniała się od tego nieprzyjemnego fetoru. Przy takim czyszczeniu potrzeba uważać, czy wapno zupełnie chlor straciło, jeżeli już niewydale woni chlorowey należy go odmienić.

Stopy kości, skór i innych organicznych istot, także zatęchła woda na okrętach i statkach, gnijący na dnie studni lub w innych miejscach muł, które wydały szkodliwy dla zdrowia wyziew, bardzo łatwo mogą być oczyszczone, albo za pomocą skrapiania rozciekiem chlorku wapna, albo przez zmieszanie go z cieczą mającą się oczyszczać. Wreszcie dla oczyszczenia zatęchłej wody w statkach, w sadzawkach ogrodowych i studniach, także w beczkach okrętowych, z wielką korzyścią można używać zwierzęcego czyli kościanego węgla. P. Chevalier przywoździ dwa przekonywające przykłady, które dowodzą skutecznego wpływu zwierzęcego węgla na oczyszczenie wody ze zgnilizny. Pewien obywatel do studni czy do sadzawki 10 stóp szerokiej, a 3 głębokiej, w której pod lesienią woda zawsze się psuła i wydawała fetor nieprzy-

mny; za radą P. Chevallier wsypał 35 funtów zwierzęcego węgla w proszku, rozsiał wszy go równo powierzchni wody, za pomocą rzeszota z precików. Węgiel z początku pływał po powierzchni wody, ale potem upadł na dno sadzawki i od tej pory przez pięć lat woda zawsze była dosyć czystą bez przykrego zapachu, chociaż niekiedy zlelleniała. U drugiego obywatela, także w sadzawce ogrodowej woda zepsuła się do tego stopnia, że wszystkie w niej karpie zasłabły, a potem wyzdychały, poradzono mu aby wsypał do sadzawki trochę zwierzęcego węgla i choroba karpów znikła.

O użyciu chlorowych kombinacji dla poprawy jedzenia i napoiów zepsutych.

Dotąd z korzyścią używano chlorowych kombinacji, dla poprawy owoców ogrodowych: utrzymywanych tylko sposobem Apperta, dla poprawy nieprzyjemnego smaku i zapachu różnych winnych spirytusów i rozmaitych olejów.

Groch zwyczajny, fasola, kapusta czerwona i inne owoce długo strzymane sposobem Apperta w hermetycznie zakorkowanych naczyniach, często nabierają nieprzyjemnego zapachu, co dla odbywających morskie podróże i opatruiących się w takie owoce, bywa bardzo nieprzyjemnem. Paryzki aptekarz P. Lemer—Lisankur dla poprawy takich owoców podaje następujący sposób: potrzeba wziąć 69 części wody i jedną część suchego chlorku wapna, albo blisko funt zwyczajnej wody i dwie drachmy chlorowej kombinacji, zmieszać, dozwoić cieczy ustać się i wyjaśnić a potem zlawszy ją, płukać w niej owoce małąc zapach nieprzyjemny i nakoniec po wypłokaniu, obmyć świeżą zwyczajną wodą—Gdyby zaś i po takim działaniu zły zapach nie zginął, potrzeba że dwie godziny trzymać owoce w chlorowym rozcieklu, a potem obmyć wodą zwyczajną. Obmyte tym sposobem owoce nabierają znowu właściwego sobie smaku i zapachu. Jednak P. Chevallier twierdzi, że do takiego obmywania lepiej jest zrobić rozciek chlorowy, z dwóch funtów wody i jednej uncyi chlorku wapna.

Spiritus winny ze zboża i wytlóczyn winogronowych ma zazwyczaj nadzwyczajnie nieprzyjemny zapach, a spirytus w którym długo trzymano istoty zwierzęce staie się nawet śmierdzącym. Rozmaitych sposobów używano dla poprawy takich spirytusów; mieszała je z pachnącemi olejkami, z zwierzęcym i drewnianym węglem i różnemi kwasami, lecz wszystkie te środki nieprzywracały ich do dawnego stanu. Nakoniec zwrócono uwagę na chlorek wapna, którego z wielkim pożytkiem używano już do oczyszczenia innych istot. Trudność tylko zachodzi w wynalezieniu przyzwoitej proporcji chlorku wapna. Pan Chevallier znalazł, że daleko jest lepiej, do spirytusu

dodawać po trochu suchego chlorku wapna, dopóty dopóki zepsuty zapach spirytusu nie zniknie, a ciecz niewyda zapachu chloru. Podług przepisów Wittyoga, potrzeba wziąć dwie uncye chlorku wapna, rozwieść je winnym spirytusem tak, aby mieszanka ta była podobna do rzadkiej kaszy i zmieszawszy to z 150 częściami nieprzyjemnie pachnącego winnego spirytusu, przedystylować. Pierwsza ilość otrzymanego winnego spirytusu, ma zapach chloru, i dla tego potrzeba ją zlać w inne naczynie, dla oddzielenia od innych części, które tego zapachu nie mają, i chować do użycia przy następującem oczyszczeniu, przy którym potrzeba już mniej cokolwiek mieszać chlorku wapna z winnym spirytusem. Lecz do takowego oczyszczenia podany jest prostszy sposób, za pomocą oliwy lub olejku migdałowego wspólnie ze spirytusem.

Dla oczyszczenia winnego spirytusu w którym trzymano zwierzęce istoty P. Chevalier radzi do spirytusu dodawać chlorowego rozcieku dopóty, dopóki niezniknie zupełnie zły jego zapach i nieokaze się zapach chloru. Ztakiey mieszankiny przez dystylacją na lekkim ogniu, otrzymacie się spirytus bez koloru, który cokolwiek pachnie chlorem, ma smak kwaskowaty i może być używany do zachowywania istot zwierzęcych, także do robienia pokostu i do innych potrzeb.

P. Dawidson w Glazgowie w r. 1827 wydał sposób czyszczenia zepsutego oleju albo tłustości rybley za pomocą chlorku wapna. Sposób ten podług P. Chevalier może być używany i do innych zwierzęcych i roślinnych tłustych i oleiowatych istot. Podług przepisów P. Dawidsona, potrzeba wziąć funt suchego chlorku wapna, rozwieść go we 4 funtach wody i zlawszy z osadu wylaśniony rozściek, zmieszać ze 122 funtami rybiego oleju, dodać potem 3 uncye kwasu siarczanego, rozwiedzionego w trzech funtach wody i mieszankinę tę na umiarkowanym ogniu gotować, dopóty, dopóki olej wzięty na łożatkę nie będzie spadał zupełnie czystemi kρόplami. Wtedy gotowanie się téy mieszankiny potrzeba przerwać i wylać ją w takie naczynie, na któreby kwas nie działał; po ochłodzeniu zaś, zlać olej i przemyć czystą wodą. W miarę zepsucia się oleju i ilość chlorku wapna powinna się odmienić. Warzenie niepowinno trwać długo, aby mieszanka miała dostateczną ilość wody; inaczej olej może podpaść zepsuciu. P. Dawidson radzi także, aby przed takim oczyszczeniem oleju, osadzać z niego pewny gatunek galaretowatey materyi, rozciekiem garbniku.

NRO 15,071. — WYDZIAŁ POLICYI.

KOMMISSYA WOIEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

Poleca Wóytom, Prezydentom i Burmistrzom, niemniej Obywatelom i mieszkań-

com Wdztwa Mazowieckiego, aby na osoby poniżej dołączoną listą objęte, o należenie do Policji Tajnój poszlakowane, dotąd dla niewiadomego ich pomieszkania na wolności ieszcze zostaiące, w Gminach swych i Miastach nayściślejsze zarządźili śledztwo i za odkryciem którój z nich, natychmiast przytrzymali, w ciągu dni trzech protokularnie przesłuchali i pod bezpieczną strażą za pośrednictwem właściwego Kommissarza Obwodu do Bióra Kommissji Woiewódzkiej do dalszego zabezpieczenia dostawili.

w Warszawie dnia 25 Kwietnia 1831 r.

Refer: *Stanu, Prezes Koźuchowski.*

Dziewanowski, S. J.

*Lista Osób o należenie do Policji Tajnój poszlakowanych, którzy przytrzymani
bydź mają:*

1. Anteki, w roku 1827 trudnił się sprzedażą wiśni na Bielanach, imienia niewiadomego, iak również fizognomia i miejsce zamieszkania nie podane.
2. Burski niewiadomego imienia podofficer od pociągów przy pułku 3. piechoty liniowój, podobno dymissionowany, z pobytu terazniejszego niewiadomy.
3. Brzeziński, imienia niewiadomego, podofficer pułku 4 liniowego, lat 28 mający, wzrostu średniego, dziobaty, pociągłej twarzy, blondyn, Imienia podobno Teofil, robi się wzmianka że dostawiony już był podofficer z tego pułku Brzeziński Wincenty, lecz z konfrontacyi okazało się, że to niebył ten, który się trudnił aientostwem (u Makrota.)
4. Bentkowski Antoni, Podofficer Gwardyi Wołyńskiój, około lat 30 mający, brunet, w okolicach Krakowa także przebywaiący.
5. Bochdanowicz Wincenty w Wsi Konarzycach pod Miastem Łomżą zamieszkały.
6. Babski, niewiadomego imienia, w roku 1829 służbą dworską trudniący się.
7. Baler Bogumił, dawniej Kupczyk, późniój przy jednym z Kommissarzy Cyrańkułowych exekwowaniem podatków i należytości Skarbowych trudniący się.
8. Brun Szymon żyd, w mieście Kutnie mieszkaiący.
9. Barański, w ostatnich latach w Zamku zamieszkały, imienia niewiadomego, trudniący się służbą dworską, bezłenny, włosów i wąsów biatych.
10. Borkowski Felix, w Krakowie zamieszkały.
11. Bychowski niewiadomego imienia, dworską służbą trudniący się, wzrostu

średniego, włosów ciemnych z wąsami, lat przeszło 30 małący, dawniej na grzybowie zamieszkały.

12. Beyno albo Buywit podofficer Zandarmeryi, niewladomego imienia, Konsystujący w Lubelskiem.
13. Cywiński Puchała, Major komendant Zandarmeryi w Kaliszu.
14. Chmielewski Alexander, chłopiec z Resursy w pałacu Mniszkowskim.
15. Dąbrowski Dyonizy, wysoki lat przeszło 20 małący, włosów ciemno-błąd, kawaler, katolik, wzięty do Woyska przed Rewolucyą.
16. Doliński niewiadomego imienia, lat około 40 małący, podofficer pułku 4. liniowego, wzrostu średniego, nieco łysy.
17. Engstrom Hr. b. Major Woysk Polskich.
18. Franczkiewicz Józef.
19. Frankowski, inaczey Albertowski, inaczey Broniewski, inaczey Woycicki, inaczey Wiadomski. właściwie Woyciechowski Xawery, Inspektor tabaki w Krośniewicach.
20. Gedalge Maier żyd, inaczey Braun zwany.
21. Gołoński Jan, podofficer Pułku 5 lub 8 liniowego.
22. Grudziński Jan, lokaj około lat 30 małący, brunet, szczupły, wysoki.
23. Górski, krawiec, z imienia niewiadomy, na Ulicy długiey mieszkaący, około lat 40 małący, blondyn, średniego wzrostu, który miał brata fixata, (Ten drugi stały na oczy, nienależał do Policji tajnéy)
24. Gruszczyński w mieście brodach dawniej zamieszkały, z imienia niewiadomy.
25. Goldring Josel, żyd, później ochrzczony.
26. Gorzuchowski Augustyn, lat około 40 katolik, kamerdyner, twarzy okrągłéy, włosów błąd.
27. Goliński Grzegorz, dworską służbą trudniący się, wzrostu średniego, twarzy okrągłéy, włosów ciemnych, lat 20 kilka małący, żona jego mieszkała na tłomackiem przed rewolucyą.
28. Jaskulski Jan, rekomendowany Roźnieklemu przez Cywińskiego, wysłany był z Kalisza do Wrocławia w roku 1820 dla wybadania uczęszczających tamże na uniwersytet Polaków, Rysopis jego, równie jak i pobyt, nie jest wiadomy, lecz władze miejscowe w Kaliszu, będą mogły powziąć bliższe o nim wiadomości.
29. Ignatowicz były podporucznik Woysk Polskich, około lat 30 małący, imienia niewiadomego, bezżenny.

Dokończenie w DODATKU TRZE.

DODATEK TRZECI DO NUMERU 22.
DZIENNIKA URZĘDOWEGO

w Warszawie dnia 2 Maja 1831 roku.

(Dokończenie Listy osób onależenie do Policji Tajnój poszlakowanych:)

30. Józefowicz, imienia niewiadomego, żyd, był przy Birbaumie, miał się wynieść z Warszawy do Jurbourga w Rosyji, co wszakże sprawdzenia potrzebuje.

31. Korycki P. P. a czasem Pruss, primo Korycki podpisujący się, składał rapporta Cywińskiemu w Kaliszu, był wysłany w roku 1822 do Poznania, również władze kaleyscowe w Kaliszu powinnyby o nim dalsze powziąć ślady.

32. Kamiński Michał, był aientem przy Makrocie, przebywał w Warszawie i na Bielanach, dalsze jednak o nim ślady wykrytemi dotąd byż niemogły.

33. Kaczkowski, imie niewiadome, wzrostu nizkiego, utrzymujący się z służby dworskiéj, mieszkanie niewiadome.

34. Krapański Jan, Fryderyk August, katolik, lat 20 przeszło, kawaler wzrostu wysokiego, rodem z Drezna, mieszkał w Warszawie w domu Elerta przy ulicy Długiéj.

35. Kulczyński Mateusz, dawniej lokaj Xiężny Zajączkowéj, nateraz szynk trunków krajowych utrzymujący w Warszawie przy ulicy Freta, Nro 257 mieszkający.

36. Kaczorowski Michał, katolik, wzrostu średniego, twarzy bladej pociągty, służbą lokayską trudniący się.

37. Kraiewski Wiktor, katolik, podchorąży woysk polskich z pułku liniowego niewiadomo którego, mieszkał w Warszawie w domu Wizytkowskim.

38. Krakowski imie niewiadome, żyd nizki, twarzy pociągty, nosa dużego, był w przestym roku lożmaystrem przy teatrze francuzkim.

39. Kunkiewicz Paweł był Urzędnik Rossyjski z Obwodu Białostockiego, był w kancelaryi przy kompanii Szeleia do 29 Listopada 1830 r. mógł mieć lat 50, wzrostu średniego, Religii uniatyckiéj, mieszkał w Warszawie na Nowolipiu, czyli też na Solnéj ulicy, lub Lesznie.

40. Kurkliński Kacper, Sekretarz Jlny Kuruty, urzędnik Rossyjski 8. klasy, inne szczegóły i mieszkanie niewiadome.

41. Krupiewski, imie niewiadome, zamieszkiwał w Warszawie, dalsze szczegóły co do tego osoby niemogły byż wysledzone.

42. Królikowski Adam lat 18 mający, przybyły z Miasta Izbicy do Warszawy.
43. Krzyżanowski Tomasz, Fryzlerczyk przy Makrocie (oycu) lat 20 kilka, mający żonę i dzieci, wzrostu niskiego, szatyn.
44. Krynicki, imię niewiadome, od litery K. zaczyna się; dawny urzędnik następnie podupadły na małątku z powodu przegranego processu i słabości umysłowej swojej żony, miał lat 30 do 40. niski blady, blondyn, mieszkał w Warszawie na przeciwko poczty.
45. Kulawski imię niewiadome, katolik, lat około 40, z Międzyrzecza, starał się o posadę Pocztmistrza tamże.
46. Kuhn Fryderyk, katolik, lat mogący mieć dwadzieścia kilka, żonaty, był dawniej kupczykiem w mieście Brün w Austrii, czemu się trudnił w Warszawie, prócz należenia do tajney policyi niewiadomo, ostatnią razą mieszkał z żoną i dziećmi przy ulicy Krochmalney, podług doniesienia Vice Prezydenta z dnia 5 Marca 1831 r. Nro 2463. pobyt jego w Warszawie na teraz wysledzonym bydz niemógł.
47. Kuczyński Roman, był lokajem u Lempickiego szwagra Romana Hr. Sołtyka, cyclec jego zaś był stangretem u Stanisława Hr. Sołtyka.
48. Krukowski, imię niewiadome, z miasta Suwałk, katolik, wzrostu średniego, wąsów niegolonych.
49. Klimasiewicz Jan, z Miasta Tarnowa, z Galicyi Austryackiey.
50. Kominkowski Piotr, katolik, z miasta Krakowa, lat 30 mający, z professyi krawiec.
51. Kin Weyciech lat około 40, wzrostu wysokiego, twarzy pociągłej, włosów ciemnych, katolik, żonaty, mieszkał w Warszawie przy ulicy Leszno.
52. Kołaczkowski Konstanty, obywatel z Obwodu Białostockiego, był Urzędnikiem w Dyrekcji Stad i Stacyi Stadnych Królestwa Polskiego, wzrostu wysokiego, włosów blond z wąsami, lat około 30, kawaler, podług doniesienia Vice Prezydenta z dnia 5 Marca 1831 r. Nro 2464. nie znajduje się w Warszawie.
53. Kozłowski imię niewiadome, służący Chłędowskiego, Referendarza Szanu, mieszkanie niewiadome.
54. Kwapiszewski Stanisław, bliższe o nim objaśnienie może udzieli Paweł Rodakowski którego on denuncyował, mający mieszkać w Rynku Starego miasta Nr: 64.
55. Lewicki z Imienia niewiadomy, niski, brunet, człowiek ubogi.
56. Lemaitre francuz, nieumięjący nic po Polsku, około lat 40 mający, w roku

1828 był guwernerem u Hrabłów Rostwerowskich, mieszkających przy ulicy Młodowey w Hotelu Europy.

57. Ładowski imie niewiadome, kadet w kompanii karabinierów i. strzelców pieszych.

58. Miaskowski imie niewiadome, podobno Wasil, Podofficer pułku Gwardyi Litewskiej.

59. Mirbach z imienia i pobytu niewiadomy.

60. Malcz imie niewiadome, dymisyonowany oficer Woysk Polskich, wysoki, siwy, lat 40, kawaler.

61. Michalski Andrzej, szynkarz z ulicy Brzozowey, nizkiego wzrostu, włosow jasno blond, lat przeszło 40, żonaty.

62. Magnuszewski, imie niewiadome, katolik, lat 20 kilka, służbę dworską trudniący się, nosił wąsy, wzrostu miernego, szatyn, mieszkający dawniej na Nowolipiu.

63. Obuchowski imie niewiadome, Podofficer u Weteranów czynnych.

64. Paszkiewicz Józef, inaczej Seydlitz Lewek albo Leopold, szmuklerstwem się trudniący.

65. Parys, imie niewiadome, dawny Woyskowy, podobno Kapitan, w r. 1826 na Maryensztadzie w domu Szefa Młodzianowskiego mieszkający, otyły, wzrostu słusznego, brunet, Billard utrzymujący przed r. 1826.

66. Polewski Marcin, b. kapitan Woysk Polskich, osadzony dawniej w Prochowni.

67. Paweł nazwisko niewiadome, służący dawniej u Grünberga, lat około 18 mający, katolik, brunet, w roku 1824 zamieszkały przy ulicy Przejazd, u wdowy Podbielskiej, w kamienicy Szwarcowcy.

68. Poniński A. w domu Saasa zamieszkały, dawny aplikant przy Nowosiltzowie.

69. Piasecki Erazm, z wsi Rotai w Woiewództwie Sandomierskim.

70. Piotrowicz Andrzej, albo Hr: A. Toussant.

71. Rutkowski Szymon, katolik, lat 20 mający, wzrostu średniego, blondyn, blade, albo syn cyrulika lub też sam cyrulik, w Warszawie przy ulicy Freta lub na Nowem-mieście u Sgo Łazarza w Kancellaryi dawniej pisujący.

72. Rakowski Jan, kuczer Xiężny Namiestnikowy, wedle odezwy Wice-prezydenta, z dnia 5 Marca Nro 1661. pod Nro 1579. przy ulicy Marszałkowskiej zamieszkały.

73. Pankiewicz imie niewiadome, kilka razy kassowany Burmistrz.

74. Stankiewicz, Burmistrz miasta Połanica.

75. Sawicki, były komornik Sądowy, wysoki, blondyn, 30 lat przeszło mający.
76. Skorupski imię niewiadome, katolik, lat dwadzieścia mający, wzrostu średniego, karczmarz.
77. Stanisławski podobno Józef, lokaj Szleia, w pałacu Potkańskich zamieszkały dawniej, wzrostu średniego, blade, szczupły, żonaty, później mieszkał na Nowolipiu.
78. Szatkowski imię niewiadome, dawny lokaj Roźnieckiego, 40 kilka lat mający, ciemno zarastający, katolik.
79. Szwaycer Karol (de Chregzów:) z frakfortu, tutaj przebywający.
80. Szyszkowski imię niewiadome, rodem z Kijowa, od dwóch lat do Warszawy przybyły, wzrostu średniego, szczupły, 20 kilka lat mający, jasny blond, żonaty, żonę ma z Kijowa.
81. Stoliński imię niewiadome, katolik, lat 20 mający, podoficer z Artylleryi albo kompanii Rzemieślniczej Wojsk Polskich.
82. Strzałkowski Stanisław.
85. Stroynowski imię niewiadome, wysoki, stary, siwy, twarz iakgdyby opuchła, pochodzący podobno z Wołynia, i mieniący się być Officerem.
84. Tymowski Kazimierz, były magazynier, wzrostu średniego, lat około 40, katolik, bez żenry.
85. Tatkiewicz, muzykant, późniéj utrzymujący Kantor służących, lat około 45, żonaty.
86. Ulatowski, imię niewiadome, szwagier Kuhna, lat 30 mający, katolik, wzrostu średniego, czarno zarastający, utrzymuje szynk blisko koszar Sapiechy, a dawniéj w Obozie
87. Woźniakowski Kasper, utrzymujący się dworsko, w Zamku Królewskim zamiesz.
88. Witkowski imię niewiadome, katolik, niskiego wzrostu, puciołowaty, twarzy kąmuckiej, mający lat około 40, kawaler.
89. Wessel imię niewiadome; dworski, dosyć wysoki, dobry tuszy, czarno zarastający, przeszło lat 30 mający.
90. Woytaszyński imię niewiadome, dymissyowany żołnierz z pułku Strzelców konnych byłéj Gwardyi, lat około 30 liczący, katolik, wysokiego wzrostu, włosów ciemnych, podług odezwy Vice-Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 5 Marca Nro 1071. nieznanym się w Warszawie.
91. Württemberg Adam, Xiążę, były Generał Brygady Wojsk Polskich.
92. Wille Michał, lat 36, katolik, wysoki, ciemnych włosów, twarzy pociągły.

95. Walter imię niewiadome, posługacz w loży Massońskiej w r. 1822.
94. Wierzbolowicz, imię niewiadome, pisał w r. 1830 z Nowodworu Woiewództwa Lubelskiego.
95. Weyt imię niewiadome, kupczyk, lat 20 kilka mający, katolik, bezzenny, podobno u Gatońskiego kupca przy ulicy Freta zostając, a przynajmniej tam bywałący.
96. Wąsikowski imię niewiadome, zecer w Drukarni Kicińskiego przy ulicy Stojerskiej, późnley urzędnik w Kantorze Służących.
97. Zagorski Franciszek, były Burmistrz w Lubrańcu, dawniey kapitan Woysk Polskich, wzrostu średniego, lat 40 mający, czarno zarastający, garbatego nosa, czarne wąsy mający, do Rewolucyi w Potkańskich pałacu mieszkający, podobno w Obwodzie Kujawskim zostający; podług odezwy Vice-Prezydenta z dnia 5 Marca Nro 2464. nie masz go w Warszawie.
98. Zdanowicz imię niewiadome, b. kapitan Woysk Polskich.
99. Słwowski Hippolit, Agent z Paryża.

Dodatkowa Lista osób przez Komitet Rozpoznawczy do przytrzymania wykwalifikowanych.

100. Dzięcielski Wacław, korwin b. kapitan, w Kaliszu albo Poznaniu zamieszkały.
101. Dębecki JW. w Warszawie rapporta składający.
102. Tonikowski niewiadomego imienia, w Warszawie mieszkający.
103. Koziorowski Józef, w roku 1816 w Warszawie będący.
104. Lubowicki Mateusz, b. Vice-Prezydent.
105. Łochocki Jan, w r. 1822. w Parzęczewie pod Łęczycą mieszkający.
106. Moritz Nelson, żyd, w kantorze służących pensją pobierający.
107. Bożniecki Alexander b. Jenerał Jazdy.
108. Sotkiewicz niewiadomego imienia, z Warszawy raporta datujący.
109. Smiechowski J. K. we wsi Kurnikach albo Kęrzyce w Woiewództwie Kaliskim zamieszkały.
110. Tokarski imienia niewiadomego, w Warszawie z Szpitala Ujazdowskiego doświadczenia czyniący w latach 1823 i 1824.
111. Weimaul Izrael, żyd, w roku 1829. przy ulicy Ptaszéy mieszkający.
112. Maiewski Ludwik Podoficer Gwardyi Litewsko-Wołyńskiej, w Warszawie dnia 21 Marca 1831 r.

Prezes, Koysewicz Członek Komitetu. — Sawicki. — Cypryński,
 (podpisano) HUBE. J. R. Płużański, Zastępca Członka Komitetu.
 Za zgodność J. Kosarzewski,

RADA OBYWATELSKA WOJEWODZTWA MAZOWIECKIEGO WRAZ Z KOMITETEM TEGOŻ WOJEWODZTWA.

D o

Kommissarzy i Komitetów Obwodowych, tudzież Obywateli tegoż Województwa,

W zastowaniu się do Reskryptów Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi z dnia 15. 19. i 23 b. m. i r. wydanych, względem zasiłku w ziarnie na zasiewy iare i wyżywienie mieszkańców, pozbawionych takowego przez klęski woyny, nieurodzaj, wylewy wisły, którym Rząd przyiść w pomoc, przez otworzenie kredytu w Skarbie publicznym, w Summie Złp: 120,000. na Województwo tuteysze z Summy 1,000,000. Złp: przez Izby prawodawcze, na kray cały przeznaczony, postanowił. Rada Obywatelska celem przywiedzenia do skutku postanowienia tego, przedsięwzięła:

1. Zaopatrzyć składy zboża tak iarego do siewu, iako i innego do wyżywienia mieszkańców potrzebnego, przez zakupienie takowego z wolney ręki, do którego zakupienia deputacyą w komplecie najmniej trzech działającą z członków JW. Dłużewskiego, Swiniarskiego, Jaczewskiego, Rakuszewskiego, Górskiego, Byszewskiego, Szymanowskiego Podleckiego, Biesieklerskiego i Edmunda Zabłockiego wybiera, też deputacyą do działania z Kommissyą Wdżką oraz czerpania funduszków na zakupno potrzebnych, salvo calcullo, upoważnia Ostrowskiego w celu zaś ułatwienia takowego zakupu, wezwać postanawia przez pisma publiczne Obywateli i kupców mających zapasy zboża, mianowicie: owsa, ięczmienia i żyta, aby będący w chęci dostawy, z takową i wskazaniem cen, do deputacyi Rady Obywatelskiej do dnia 10 Maja r. b. dla zawarcia układów zgłosili się.

2. Po Obwodach wyznacza nie tylko Komitety dotąd istnące, ale nadto dla najszybszego skutku, miejscowych Obywateli, iako to:

Do Powiatu Stanisławowskiego.

WW. Jana Boynę z Brzozowicy, Borysławskiego z Mokrey wsi, Józefa Czarnowskiego z Kobylanki, Sobieskiego Relenta z Radzimina, Krzymowskiego Wóyta Gminy Borze, Żebrowskiego Burmistrza miasta Dobre, Ludwika Sokotowskiego zastępcę Wóyta Gminy Pniewnik, Jankowskiego Burmistrza Miasta Stanisławowa.

Do Powiatu Siennickiego.

Zalewskiego z Lipin, Franciszka Rembielińskiego z Berg, Filipa Domańskiego, Kazaneckiego Burmistrza Miasta Kałuszyna, Kosińskiego z Dembego-malego, Józefa Komierowskiego z Glinianki, Stanisława Domańskiego Szerszeniewiczza z Płomieńca, Świętkowskiego Wóyta Gminy Wierzbno.

Do Powiatu Warszawskiego na prawem brzegu wisły.

Karola Kurtza, Rudzkiego z Grochowa, Łuszczewskiego z Otwocka.

Do Obwodu Warszawskiego na lewem brzegu wisły, Komitet tegoż Obwodu:

Do Obwodu Gostyńskiego.

Komitet właściwy oraz Cypryana Bratoszewskiego, Piotra Skarzyńskiego i Felixa Zachowskiego.

W innych Obwodach Komitetu. O którym wyznaczeniu przez siebie uczynionym, zawiadamiając Obywateli Woiewództwa, wzywa, aby mieszkańcy i nieposiadający do siewu bądź wyżywienia potrzebnego zboża, do tychże osób zgłosili się i przed niemi niedostatek swój w terminie, najdalej do dnia 15 Maja r. b. udowodnili. Gdzieby zaś przekonanie o potrzebie zasiłku, braku jego i ilości do niego stosowney, w wiadomości członków Rady znajdowało się, mianowicie co do mieszkańców prawego brzegu wisły, którzy dla zbliżanych do ich siedzib operacyi wojennych, w stolicy znajdując się, tam z usimplifikowaniem formalności, wydanie asygnacyi Rada zostawia sobie.

3. Wyznaczeni wyżey Członki Komitetu, bądź Obywatele, poledynczo na miejscu działać będą moeni, udowodnienie niedostatku wywodem słownym wyjaśnia, którzy co do tożsamości podpisu Delegowanych, przez Kommissarza właściwego, Obwodu poświadczonym być ma. W tych wywodach zamieszczają ilość i gatunek zboża potrzebnego, oraz życzenie właścicieli osiadłych, czyli w naturze, czyli w pieniądzech zasiłek otrzymać żądają. Przy szczególném zwróceniu ich uwagi, aby takowy dochodził prawdziwie tylko potrzebnych włóścian i zniszczonych Ziemskich Włascicieli, w całym zaś postępowaniu Instrukcyja ta służyć im będzie za prawidło.

4. Zboże wydawane będzie przez Dozorcę składu i dodanego Obywatela, za Asygnacyą Deputacyi Rady: dla Obywateli Obwodu Warszawskiego w Stolicy i w Mieście Stanisławowie, dla Obywateli innych Obwodów, w miejscach przez Deputacyą postanowić się mających; Wydatek kwitem odbierających udowodnionym być musi. Zasiłek zaś w pieniądzech, wypłacany będzie przez Kasę Woiewódzką tuteyszą za Asygnacyą Deputacyi wraz z Kommissyą Woiewódzką udzieloną.

5. Zboże bądź pieniądze, na siew wydawane będzie dla każdego z Interessentów w obec Delegowanego od Dworu, dla właścicieli zaś cząstkowych w obec sołtysa, z zastrzeżeniem, że Dominium i cała wieś bierze na siebie solidarną odpowiedzialność tak za użycie na właściwy cel otrzymanego ziarna, iak za rzetelność niszczenia się, i w tym celu kwit podpisany być ma przez Dominium, Wóyta Gminy, Sołtysa, i odbierają-

jącego. U właścicieli częściowych, podpis Dominii wypuszcza się. Gdzie właściciel Dominii, bądź umocowany zastępca brać będzie dla folwarku lub włości, tam przy solidarności właściciela, zwołania się potrzeba obecności włości.

6. Wóyci Gmin, Dominia i Sottysi, całej baczności dążą, aby wydane ziarno niewątpliwie na właściwy cel obrócone zostało; w czym Radcy Woiewódzcy, Komitety i wyżey wyznaczeni Obywatele, oko zwinierchnie zwracać winni.

7. Za asygnowaniami na wypłatę za zboże zakupione, bądź na zasiłek pieniężny na nabycie takowego, przez deputacyą Rady wraz z Kommissyą Woiewódzką, udzielone mi i kwitami przez deputacyą wizowanemi, właściciel tychże uda się do kassy Głównej Woiewódzkiej, po należytość oznaczoną.

8. Wypłata nastąpi w Listach zastawnych podług kursu onych, mianowicie podług terażniejszego po 73 za sto. Skoroby jednak przy zmianie kursu, trudności w wydawaniu tęj wysokości zachodziła, w tym przypadku za wezwaniem Rady Woiewódzkiej, po 71 za sto użytemi zostaną. Wogolności jest pragnieniem Rządu, aby skłonici Obywateli do przyjęcia Listów zastawnych po 80 za sto.

9. W każdej wsi zasiłek pożyczonym sposobem otrzymujący, sporządzona będzie Lista imienna. Lista ta zgodna z kwitami, o których w Art. 5. wspomniano; podpisaną będzie przez Sottysa, Wóytę Gminy, i Właściciela wsi lub jego Reprezentanta, tam gdzieby sam nie był Wóytem Gminy.

10. Na teżyż samey Liście zamieszczone być ma wyrachowanie należytości pieniężny po szczególe, za zboże całej wsi udzielone.

11. Również na teżyż Liście spisana być ma deklaracya, mocą której, odbierający zasiłek, przyeakałą w terminie przez Rząd oznaczonym złożyć, wskazać się na ten cel mający władzy zaciążnity dług, według wyrachowania tąż listą wyrażonego. Deklaracya ta obejmować będzie zaręczenie solidarne mieszkańców całej wsi i poddanie się prostej exekucyi Administracyiney, a podpisana przez Sottysa, Wóytę Gminy i Dominium, a w wsiach częściowej Szlachty, bez tego ostatniego.

12. Należąca się Skarbowi kwota zwróconą będzie, albo w gotowych pieniądzech, albo w listach Zastawnych podług kursu, jaki te papiery mieć będą wczasie zwrocenia takowej.

13. Wóyt Gminy, Dominiam i Sottys mają obowiązek zapewnić należności Skarbowey, w ten sposób: aby zle rządzących się majątek, do czasu, póki z długu się nieuiszczą pod szczególną swoją zachowali opieką.

14. Deputacya czynności sobie poruczoney protokół i kontrolę z pomocą Kancelaryi utrzymywać będzie, tak, aby porządna rachunkowość zniey prowadzoną była i raport Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policji tygodniowy; Radzie zaś, ogólny po ukonczonym dziele złożonym zostal.

Urządzenie niniejsze do dopełnienia i zastosowania się Komitetom i Kommissarzom Obwodowym, a przez tych Obywatelom Delegowanym wyżey wymienionym w 48 godzinach przeszłym zostanie i w podobnym terminie dla wiadomości mieszkańców przez Obiegniki Obwodowe, pisani peryodyczne, Dziennik Woiewódzki ogłoszonym być ma. Warszawa dnia 24 Kwietnia. K. D. Z. P. Swiniarski.

Prezes Kazimierz Dłużewski. — Edmund Zabłocki. — Jan Wincenty Ostrowski, Stanisław Szymanowski. J. Gorski.

DODATEK CZWARTY DO NUMERU 22.
DZIENNIKA URZĘDOWEGO.

w Warszawie dnia 2 Maia 1831 r.

Nro 18,566. — WYDZIAŁ WOJSKOWY.

KOMMISSYA WOIEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

Postanowienie Rządu Narodowego z d. 25 Marca r. b. zapadłe, starowiące Kommissyą Obrachunkową do sprawdzenia rachunków, z funduszu na potrzeby Woyska przez byłą Kommissyą potrzeb Woyska z użytych, w słowach:

w Warszawie dnia 25 Marca 1831 r.

RZĄD NARODOWY.

Gdy postanowieniem naszym z d. 10 Marca r. b. Kommissya Potrzeb Woyska rozwiązana, a Władza służąca tej atrybucyi, poruczoną została Intendentowi Jeneralnemu Armii.

Rząd Narodowy w uzupełnienie art: 5 wyżej powołanego postanowienia zastrzegającego złożenie rachunków z użytych przez Kommissyą Potrzeb funduszków, stanowi co następuje:

Art: 1. Do wysłuchania rachunku z wydatkowych funduszków, za dyspozycyą byłych:

- a. Kommissyi żywności.
- b. Intendenta Jeneralnego Woyska.
- c. Kommissyi Potrzeb Woyska.

Będzie postanowiona Kommissya Obrachunkowa tu w Warszawie lub gdzieby Rządowi wskazać się podobalo, posiedzenia swoje odbywać mająca.

Art: 2. Intendent Jeneralny Armii postanowieniem naszym z d. 10 Marca r. b. ustanowiony, rachunki z użytych, lub za jego dyspozycyą assygnowanych funduszków, w miarę spełnienia wydatku, przed tą samą Rachunkową Kommissyą usprawiedliwić będzie obowiązany.

Art: 3. Do Kommissyi Rachunkowej należyć będzie nietylko rewizya rachunków z wydatkowych funduszków, ale również sprawdzenie wpływu i rozchodu produktów i wszelkich Potrzeb dla Woyska dostawionych, za pośrednictwem Władz Artykułem 1 i 2. wskazanych.

Art: 4. Kommissya Rachunkowa pod Dozorem Ministra Spraw Wewnętrznych i Policji zostawać mająca, składać się będzie:]

z Prezydującego.

z Dwóch Radców mianowanych przez Rząd Narodowy.

z Sekretarza Jeneralnego i

Kontrollera Jeneralnego mianowanych przez Mistra Spraw Wewnętrznych i Policyi, dodanych nadto mieć ma z Bior teraz mniej czynnych, potrzebną liczbą Rachmistrzów i Kancellaryi.

Art: 5. Prezydujący wykona przysięgę przed Ministrem Spraw Wewnętrznych i Policyi, Rady i inne osoby złożą takową w ręce Prezydującego.

Art: 6. Decyzye Kommissyi Rachunkowey następują większością głosów, komplet stanowi trzech.

Art: 7. W nieobecności Prezydującego, pierwszy z porządku nominacyi Radca go zastępuje, w miejsce Radcy wchodzi Sekretarz Jlny.

Art: 8. Ile razy Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi uzna potrzebę przybyć na Posiedzenie Kammissyi Rachunkowey, tyle razy prezydować wniesy będzie.

Art: 9. Do Prezydującego należy dozór ogólny porządku Wewnętrznego, kierunek, podział i zapewnienie pospiechu pracy, oraz korespondencya z Władzami. Każdy Radca oddane sobie przez Prezydującego Rachunki w Instrukcyi przygotować, i przygotowanie wraz z projektem do Decyzyi na posiedzeniu wnosić. Organizacyą Wewnętrzną Kommissya Rachunkowa sama sobie ułoży i do potwierdzenia przedstawi Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Art: 10. Kommissya rachunkowa czuwać ma nietylko nad tem, aby każdy wydatek na potrzeby woyska dopełniony, legalnie był usprawiedliwionym, ale niemniej odbierze rachunki wpływu i rozchodu produktów do magazynów i wszelkich innych dostaw dla woyska, cała zgoła zwróci bacność na to, aby grosz i własność publiczna na potrzeby woyska dostawiona, w żaden sposób uronioną bydź nie mogła. Na ten koniec nietylko osoby należące do składu władz objętych Artykułem 1. i 2. niniejszego postanowienia, ale wszyscy bez wyjątku urzędnicy, officyalsci, liweranci, entreprenery i wszelkiego rodzaju osoby prywatne, którym powierzone były, są lub będą, czy to fundusze publiczne, czy ich dyspozycya, czy w końcu zarząd lub dozór nad produktami i różnemi dostawami dla woyska, obowiązane są zdawać ścisłą sprawę przed Kommissyą rachunkową.

Art: 11. Kommissya rachunkowa z dokładnością, ile bydź może z największym pospiechem rachunki odbierze i przygotuje takowe do ostateczney rewizyi Izby rachunkowey.

Art: 12. Jakkolwiek jednak Izba Obrachunkowa ostatecznie stanowić dopiero będzie względem rachunków, Kommissya rachunkowa atoli ma obowiązek przedsięwziąć wszelkie prawem dozwolone kroki, celem zastąpienia Skarbu od straty; z tego powodu Kommissya rachunkowa upoważnioną jest do ściągania należności Skarbowych drogą Administracyjną, do czynienia za pośrednictwem Prokuratoryi Jeneralney zastrzeżeń na hipotece, obłożenia aresztem i tym podobnych prawnych kroków, na wszelkich nieruchomościach i ruchomościach, na przypadek dostrzeżonego przez nich defektu lub malwersacyi, albo nareszcie gdyby powołana przez nią do złożenia rachunku osoba, tłumaczenia zdawać wzbraniała się, w którym to ostatnim razie, przymus nawet osobisty użytym być może. Również ma Kommissya rachunkowa obowiązek, wrazie dostrzeżoney malwersacyi, odesłać winnego do właściwego Sądu po ukaranie. Zadna władza Administracyjna na żądanie Kommissyi rachunkowey potrzebnego współdziałania ani środków egzekucyjnych odmówić nie może.

Art: 13. W miarę przygotowania rachunków przez Kommissyą rachunkową, Izba Obrachunkowa зайmie się niezwłocznie ostateczną ich rewizyą, i zawyrokowaniem w sposób wskazany obowiązującym dotąd Postanowieniem Krolewskim z dnia $\frac{3}{15}$ Października 1816 r.

Art 14. Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone być ma, Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policji poleca.

Minister Spraw Wewnętrz: i Pol:

(podpisano) NIEMOLEWSKI.

Prezes Rządu,

(podpisano) A. X. CZARTORYSKI.

Radca Sekretarz Ilny Rządu

(podpisano) A. PLICHTA.

Z g o d n o z O r y g i n a ł e m

Radca Sekretarz Ilny Rządu

(podpisano) A. PLICHTA.

Z a Z g o d n o ś ć (podpisano) Skorzewski.

Kommissya Wdzka podała do publiczney wiadomości, z poleceniem, aby każdy odezwoom rzeczonéy Kommissyi, skoro do kogo będą czynione, iak nayspieszniey za dosyć czynić starał się.

w Warszawie dnia 28 Kwietnia 1831 r.

Prezes,

Referendarz Stanu, KOZUCHOWSKI.

Sekr: Jlny Dziewanowski.

Nro 1°/₂ 11°/₆. — WYDZIAŁ ADMINISTRACYJNY.

KOMMISSYA WOIEWODZTWA MAZOWIECKIEGO.

Ostrzega Urzędników, officyalistów wszelkiego stopnia, Obywateli i mieszkańców Kraju, iż otwarte na skutek Uchwały Seymowej, z daty 8 Lutego r. b. przez pisma publiczne ogłoszoné, xięgi do wykonania przysięgi na wierność Oyczyźnie i Narodowi Polskiemu, w krótkim czasie do Archivum Senatu złożone bydź muszą. Kto więc przysięgi tey dotąd jeszcze nie wykonał, niechay z wykonaniem onéyże pospieszyc zechce dla uniknienia skutków, uchylających się od wykonania przysięgi dotknąć mających.

Ci zaś którzy przysięgę wykonali, zgłaszać się zechcą po świadectwa do tey Władzy, u której xięgi otwartą po wykonanéj przysiędze podpisali.

w Warszawie dnia 27 Kwietnia 1831 r.

Referendarz Stanu, Prezes Koźuchowski.

Dziewanowski, S. J.

Po Franciszku Zymirskim Generale Polskim na dniu 25 Lutego roku 1831 zmarłym, ogłasza się otwarty spadek celem przepisania tytułu własności dóbr iego Ziemskich Klembowa z przyległościami w Powiecie Stanisławowskim i Summy 122,000. Złp: na dobrach Moszne w Powiecie Błóskim Wdztwie Mazowieckiem sytuowanych, w Dziale IV. długów Nro 9 Lypotekowanéy, a to na kogo z prawa wypadnia, do czego wyznacza się w stosunek prawa hypotecznego półroczny a naydaléy na dzień 4 Listopada r. b. termin. Ci więc którzy sądzą mieć iakowe prawa, zgłaszać się mogą w Kancellaryi hypotecznój Wdztwa Mazowieckiego do powyższych dóbr i xiąg wieczystych, z upływem bowiem tego półrocza, prekludowani będą.

w Warszawie dnia 23 Kwietnia 1831 r.

Stanisław Truszczyński, Regent.

Po Teresie Rozalii i Pawle Gąsowiczach małżonkach zmarłych, względem ich kamienicy Warszawskiej pod Nro 629. i domu w Przedmieściu Praga pod Nro 36 do samey Gąsowiczowej należącego, przepisania tytułu własności na kogo z prawa wypadnie wyznacza się półroczny termin a wyraźnie i naydaléy na dzień 16 Listopada r. b. 1831 w przeciągu którego czasu, interessenci z prawami swemi zawsze w Kancellaryi hypotecznój Wdztwa Mazowieckiego do xiąg wieczystych powyższych nieruchomości zgłaszać się mogą, bowiem z upływem terminu prekludowani będą.

Warszawa dnia 26 Kwietnia 1831 r.

Stanisław Truszczyński, Regent.